

SECCIÓ DE SENDERS

A.E.TALAIA

COLLSACABRA

HOSTAL DE LA RIBA - SANT JOAN DE FÀBREGUES - RUPIT

16 de desembre 1990

Avui començarem el recorregut a l'Hostal de la Riba situat al peu de la cinglera de Tavertet, a la vora del pantà de Sau, en el límit de les Guillerries amb el Collsacabra; en aquest mateix lloc iniciarem, ara fa dos anys (20/11/88), la catorzena etapa del Vilanova - Canigó. En aquella ocasió seguíem el GR-2 que s'enfila cap a Tavertet per després anar vers Rupit vorejant el cingle per la seva part superior. Ara seguirem la variant GR-2-2 que també va fins a Rupit però que segueix el cingle per la seva base; no serà fins arribar a la masia del Pendís que remontarem la cinglera per assolir l'església romànica de Sant Joan de Fàbregues. A partir d'ací, el GR-2-2 segueix per la pista d'accés a la capella; nosaltres, però, baixarem fins a la capçalera del salt de Sallent i després remontarem la riera per tal d'arribar a Rupit on finalitzarem el recorregut.

Tot i que començarem el recorregut a les Guillerries i que no entrarem al Collsacabra fins que hagim remuntat la cinglera, passat el Pendís, podem dir que el recorregut d'avui és plenament pel Cabrerès car abans d'entrar-hi no farem sinó vorejar-lo.

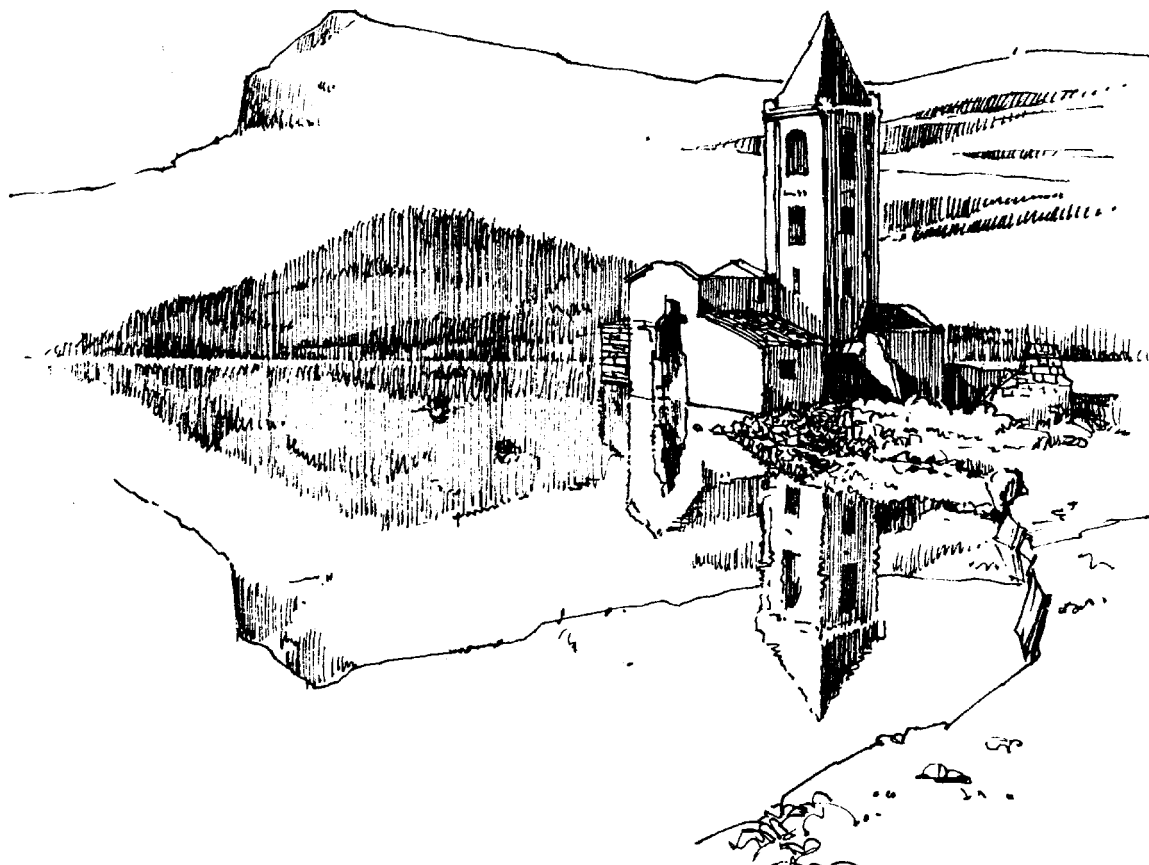
S'ha d'advertir que degut a la boira que hi havia el dia de la preparació de la sortida, la primera part de la descripció, fins arribar a can Surroca, només contempla les singularitats visibles a menys de deu metres del camí.

SANT ROMÀ DE SAU i el PANTÀ

L'antic poble de Sau, petit nucli centrat per l'església parroquial de Sant Romà, es trobava a l'esquerra del Ter, al sector dominat pels cingles de Tavertet, i ha estat negat per la construcció del pantà. Arribà a un màxim d'11 famílies i tenia velles cases com la del Fadri de Sau o Jaume Malianta, bandoler molt destacat de la banda d'en Serrallonga; algunes d'aquestes cases tenien hipogeos o corredors subterranis estudiats i publicats abans de la seva desaparició.

L'església romànica, consagrada el 1062, sofrí molt en el terratrèmol del 1425 i fou restaurada i modificada posteriorment, però conservava els murs romànics amb lesenes i arcuacions llombardes i tot el campanar romànic (llevat el darrer pis i el coronament piramidal), campanar que emergeix encara i serveix d'indicador popular del nivell de les aigües.

El pantà va inundar també l'antic molí de Sau, una petita central elèctrica de la companyia Pericas o Hidroelèctrica del Ter, importants masies com la Riba i la Rovira, i el notable pont de Sau, un dels més bonics i espectaculars que hi havia sobre el Ter, per on passava el camí ral procedent de Vilanova; començat a construir el 1390, es trobava encara en obres el 1412; tenia cinc arcades i quatre pilastres amb la base en esperó i les clàssiques obertures a l'arrencament dels arcs.

El pantà de Sau ha transformat plenament la vida i l'ambient de la vall de Sau, abans un racó quiet i tranquil i ara llac artificial de 17 km de llargada, que arriba a Roda de Ter, i d'una amplada variable que sobrepassa en alguns punts els 3 km. Aprofita la depressió situada entre la cinglerada de Tavertet i la seva continuació, la serra de les Gorgues, i el massís de Sant Pere de Casserres. Té una capacitat d'uns 177 milions de metres cúbics.

La resclosa té 75 metres d'alçada i 260 metres de llargada i es troba a uns 370 metres d'altitud, en un engorjat uns 2 km aigües avall de l'antic poble de Sau. Fou bastida a partir de 1949 per Hidroelèctrica de Catalunya S.A. i s'acabà el 1962. Sota la resclosa hi ha la central elèctrica, uns 25 metres sota el nivell del riu, que aprofita així un total de 100 metres de desnivell, amb una potència instal·lada de 75000 CV i una producció anual de 85 milions de kWh. Ultra la producció elèctrica, el pantà regula les aigües del Ter i des del 1966 cedeix un cabal de 8 metres cúbics d'aigua per segon per a l'abastament de la ciutat de Barcelona.

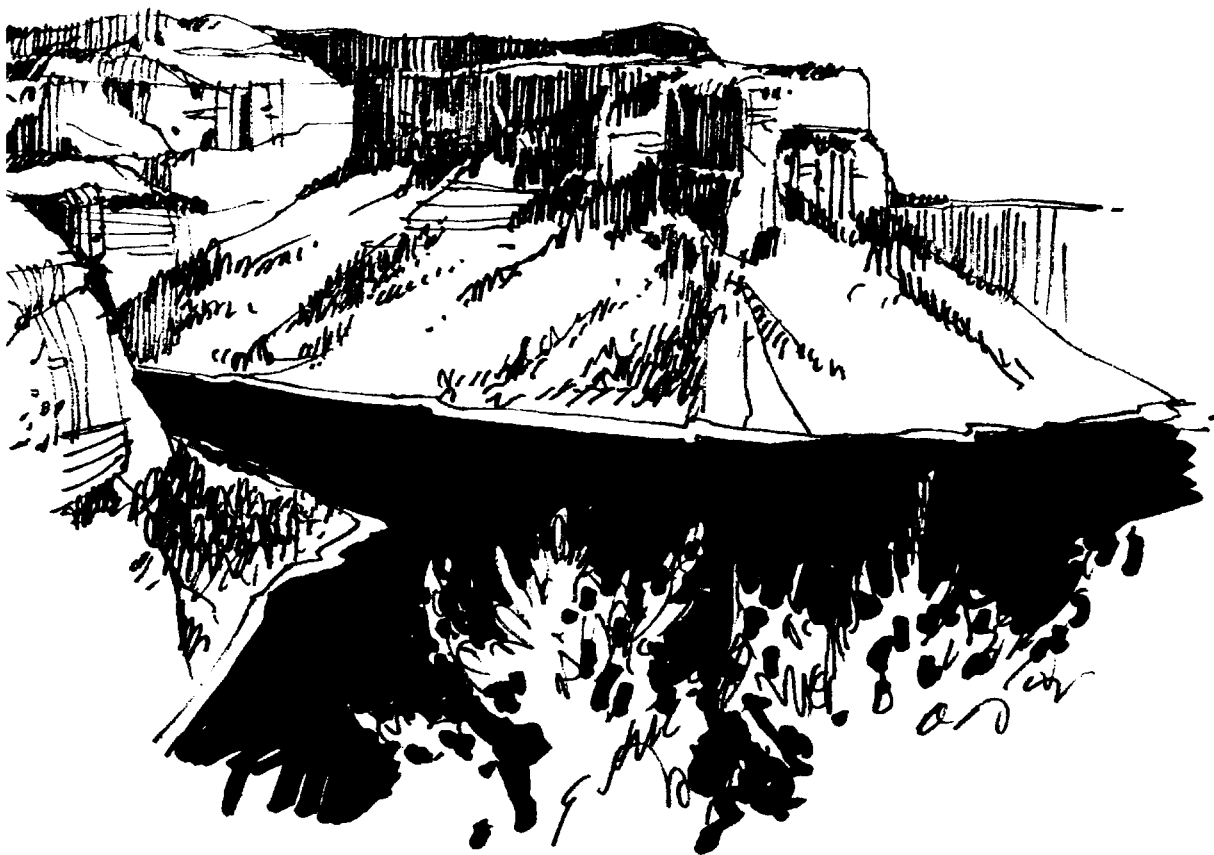
Prop de la resclosa, a la dreta del riu, es bastí a partir de 1951 una nova església de Sant Romà (de l'arquitecte J.M. Pericas), on hi havia els xalets dels enginyers i dels dirigents de les obres, i el lloc forma ara un petit nucli residencial.

COLLSACABRA

El Cabrerès o Collsacabra forma una petita regió o subcomarca d'uns 150 km² que comprèn els municipis de l'Esquirol o Santa Maria de Corcó (exceptuant-ne el sector de Sescorts), Tavertet, Pruit i Rupit, la parròquia de Falgars (del municipi de Joanetes, de la Garrotxa), el sector del Far (de Susqueda, de la Selva), i insignificants sectors dels municipis de les Planes i de Sant Feliu de Pallerols.

A despit d'ésser format per terres de tres comarques (Osona, Garrotxa i Selva), Collsacabra constitueix una unitat morfològica ben determinada que correspon al nucli principal de la Serralada Transversal Catalana.

Rep els noms de Cabrerès i Collsacabra. El Cabrerès és el nom històric, que designava les terres sotmeses als antics vescomtes de Cabrera. El nom de Collsacabra, relativament modern, és un nom topogràfic que s'emprava per a designar els territoris situats a llevant del coll Sacabra o collada de Bac i que comprenen el municipi de Pruit i Rupit, Falgars i el sector del Far. En aquest darrer sentit l'empra Antoni Noguera a *Collsacabra* (Barcelona 1964), mentre que Fortià Solà, a *El Cabrerès* (Barcelona 1933), aplica aquest nom a tota la contrada. Modernament hi ha la tendència a denominar tota la regió com a Collsacabra (GEC), però tampoc pot dir-se que la cosa resti del tot fixada.

La delimitació d'aquesta regió és ben definida en els seus costats meridional i oriental per la cinglera que des del lloc de desguàs de la riera de les Gorgues prossegueix per sobre del pantà de Sau, per Tavertet i Sant Joan de Fàbregues, fins a la punta del Far, on gira en

direcció nord vers el coll de Malla i el coll de Condreu, on ha perdut tota la seva feresteguesa a l'indret de la Salut. Torna a fer-se aspriva a l'indret del Grau d'Olot i dels espadats de Falgars, que va vorejant fins al santuari de Sant Miquel de Castelló. En canvi, el límit ponentí amb la Plana de Vic, és més imprecís i discutible.

Pel que fa a l'aspecte geològic i físic, Collsacabra és un altiplà format per una plataforma estructural, partida al seu centre per la Serra de Cabrera, amb una altitud entre els 900 i els 1300 metres. El massís és format per materials terciaris eocènics sedimentaris, gresos i margues principalment. A la serralada meridional abunden els nummúlits, que en alguns punts formen vertaderes lumaquelles. La configuració tabular procedeix d'una sèrie de terrasses sobreposades de roques sedimentàries, amb uns estrats que tenen una línia de separació molt neta i molt marcada, per la diferent coloració dels materials.

Un dels principals corrents fluvials és la riera de les Gorgues, que neix a uns 970 metres d'altitud, al peu dels cingles d'Aiats, i desguassa al Ter a Sant Pere de Casserres, on se li ajunta la riera de Sant Martí i el torrent de les Paganes, considerat com el límit ponentí de la regió.

En aquest mateix sector també hi ha la riera de Balà que desemboca al Ter per una gran fondalada al peu del Puig de la Força. En el sector de Collsacabra pròpiament dit hi trobem la riera de Rupit o de Sallent que s'aboca al precipici per l'extraordinari salt de Sallent, prop de Sant Joan de Fàbregues.

La vegetació natural és constituïda en general per boscs de caràcter submediterrani o medioeuropeu, principalment rouredes amb boix. Als vessants assolellats perifèrics hi ha encara alzinar muntanyec, que alterna amb la roureda. Als punt més elevats alternen fagedes i pastures, amb landes de bruguerola i bosquets de bedoll.

La contrada era travessada antigament per un únic i important camí, el camí ral de Vic a Olot, successor de l'antiga Strata Francisca o camí francès, que entrava a Collsacabra pels ponts de la riera de Sant Martí i pont de les Paganes, prosseguia vers l'Esquirol, on donà lloc a la població actual, travessava la riera de les Gorgues pel notable pont de l'Esquirol i d'allà pujava cap a Cantonigròs i el coll Sacabra, d'on continuava, per sota Aiats, vers el vessant septentrional de la serra de Mateus, prosseguia cap a l'Hostal del Grau i deixava la contrada pel Grau d'Olot.

=====

Horari		Quilòmetres
Parcial	Total	
0.00	0.00	0.000

Sortim de davant de l'hostal (485 m) seguint la seva pista d'accés i deixant l'edifici a la nostra dreta. De moment el sòl està encimentat. A mà esquerra, a un nivell inferior, veiem unes piscines.

Al cap de pocs metres s'acaba el tram encimentat i trobem una bifurcació. La branca que segueix recta és el GR-2 que ens menaria cap a Tavertet. Nosaltres seguirem la branca que gira vers la dreta pujant i vorejant una petita edificació. Poc més enllà passem per entremig de les construccions annexes a l'hostal.

Passades aquestes construccions trobem una cruïlla amb un pal indicador del GR. Hem de seguir endavant, cap a Sant Joan de Fàbregues i Rupit; segons diu el rètol n'hi ha per a 3h i 10 min.

A l'esquerra de la pista queda l'entrada a can Vappu.

0.03 0.03 0.200

Passem a frec de la caseta d'una ET que queda a la nostra dreta. Més enllà veiem una casa a l'esquerra, és la masia de la Casa Nova (490 m). La pista baixa lleugerament i voregem el fondal que queda a la dreta.

0.03 0.06

Se'ns uneix un camí per l'esquerra. Pugem lleugerament.

0.02 0.08 0.580

Deixem un camí barrat amb una cadena a l'esquerra; va cap a les Goterres. Planegem.

La pista fa un revolt cap a la dreta; a l'esquerra veiem un gran rocallís. Pugem lleugerament.

0.04 0.12 0.810

Passat el rocallís la pista gira vers l'esquerra deixant un camí a la dreta que ens menaria a can Parset (505 m). Després d'avançar uns metres podem veure aquesta masia darrera nostra.

Deixem un camí herbós a la dreta.

Planegem per entremig de camps i més enllà baixem lleugerament.

0.09 0.21 1.430

Arribem en una bifurcació (525 m), hem de seguir la branca de l'esquerra; la branca de la dreta, que segueix recta, va cap a la masia del Bruguer. Pocs metres més enllà se'ns uneix un camí per la dreta i continuem baixant. A la dreta veiem grans blocs de pedra.

0.06 0.27 1.840

A mà esquerra deixem el camí encimentat (518 m) que ens portaria a can Carrasquet.

Voregem el fondal que queda a la nostra dreta; al fons, hi veiem un 2CV estimbat. Travessem el rierol de cal Sastre o del Roure que s'aboca al fondal.

Més enllà se'ns uneix un camí que baixa per l'esquerra; és el que ve de cal Sastre i de la Casota.

Una mica més endavant deixem un trencall, no massa fressat, que segueix recte i nosaltres seguim per l'esquerra pujant.

Voregem una roca que queda a l'esquerra de la pista.

0.07 0.34 2.290

A l'esquerra deixem una pista (520 m) que puja cap a can Roca. Planegem una mica i comencem a pujar.

0.07 0.41 2.770

Arribem al capdamunt de la pujada (545 m). La pista gira vers l'esquerra deixant un trencall a mà dreta.

Planegem per entremig de camps; enfront tenim la Casa Nova de Vilaespinosa.

0.04 0.45 3.010

Deixem el camí que va cap a la casa per l'esquerra. Arribem en un collet (555 m); la pista passa a frec d'una petita construcció que queda a la dreta; més enllà hi ha el mas Novell. Des d'aquest punt, si no hi ha boira, és possible contemplar les cases del poble de Tavertet arrellanades damunt del cingle.

Baixem, girant cap a l'esquerra; voregem un fondal que queda a la dreta de la pista.

Una mica més enllà passem a l'altra vessant del fondal i pugem. Deixem un camí que baixa per la dreta; va cap al mas Campas.

0.06 0.51 3.340

Som al capdamunt de la pujada (570 m); a l'esquerra deixem un camí que puja i una mica més enllà, a la dreta, hi ha una petita esplanada produïda per l'extracció de terres.

Planegem una mica i tornem a pujar.

0.05 0.56

A la dreta deixem un camí que baixa; planegem altra volta i pugem lleugerament.

Enfront veiem l'impressionant cingle de Tavertet (Possiblement, en un dia sense boira, s'hauria d'haver vist abans).

0.11 1.07

Finalitza la pujada (590 m) i girem vers l'esquerra. A mà esquerra deixem un camí herbós. Per aquesta zona sortim del terme municipal de Vilanova de Sau i entrem en el de

Tavertet.

0.05 1.12 4.840

Creuem, mitjançant un pont, el torrent de l'Aiguardent (600 m). La pista puja per l'altra vessant.

0.06 1.18 5.270

Per la dreta se'ns separa un camí que baixa (625 m). Pugem; una mica més enllà se'ns uneix un camí que puja per la dreta.

0.02 1.20 5.410

Deixem un camí enfonsat que surt per l'esquerra cap endavant (645 m). La pista segueix recta; planegem per entremig d'alzines.

Fem un revolt vers l'esquerra i descobrim, davant nostre, al peu del cingle, can Surroca. La pista ens hi apropa pujant lleugerament.

0.08 1.28 5.990

A l'esquerra deixem el camí d'entrada a la masia (660 m) i seguim pujant. Deixem un camí mig esborrat a l'esquerra.

0.11 1.39 6.770

En fer un revolt cap a l'esquerra se'ns separa un camí per la dreta.

0.02 1.41

Passem un collet amb sòl de roca. La pista baixa i més endavant planeja; ara ens allunyem del cingle.

0.08 1.49

Arribem en una bifurcació, rebutgem la branca de la dreta que baixa i seguim per la branca de l'esquerra que de moment planeja i després també baixa.

0.04 1.53

Per l'esquerra se'ns separa un camí herbós que planeja; nosaltres continuem rectes pujant.

Voregem unes roques vermelles que queden a la nostra esquerra; damunt hi ha un gran bloc blanc.

0.04 1.57 7.810

Deixem un camí a la dreta i salvem un petit collet passant per entremig de roques. A continuació deixem una esplanada a la dreta. Entrem en el terme municipal de Rupit.

Més endavant, a la dreta de la pista, podem observar un estrany "bolet rocós".

Travessem una petita vall deixant un prat a la nostra esquerra. Pugem lleugerament i desemboquem en una altra petita vall més ampla, és la capçalera del riu Pregon. La pista la travessa deixant camps a banda i banda. Davant, al fons, descobrim l'església de Sant Joan de Fàbregues i a l'esquerra, més enllà dels camps, veiem la masia del Pendís.

0.08 2.05 8.330

Fem cap en una cruïlla de pistes amb una grossa alzina al seu bell mig (740 m). La pista de la dreta ens portaria, en uns 3 km, al santuari de Nostra Senyora de Montdois situat a l'extrem del pla de Montdois, damunt del pantà de Susqueda.

Hem de seguir per la pista de l'esquerra en direcció a Sant Joan de Fàbregues. La pista voreja un rocalls que ens queda a l'esquerra. Enfront veiem la masia del Pendís; una mica més enllà deixem un camí que, travessant el rocalls, s'hi dirigeix.

Baixem lleugerament i més enllà planegem tot vorejant el fondal del torrent de les Tortes.

0.17 2.22 9.570

Travessem el torrent de les Tortes mitjançant un pont (750 m) i pugem per l'altra vessant.

0.09 2.31 10.170

Deixem un camí a la dreta i més enllà trobem una esplanada; a l'esquerra, hi ha un gran talús de terra; enfront tenim una bona vista de Sant Joan. La pista gira vers l'esquerra.

Continuem pujant; a la dreta, enrera, a l'altra banda del fondal, podem veure-hi el mas del Pendís. Pugem un tram amb pendent més fort.

La pista passa a frec d'una paret de roca. A la dreta, cap endavant, veiem el pla de Fàbregues amb la masia del mateix nom.

0.13 2.44 10.840

Girem vers l'esquerra; a la dreta podem veure les restes d'un antic camí empedrat que baixa. Per ací sortim de les Guillerries i entrem en el Collsacabra.

Compte : En aquest punt hem d'abandonar la pista i enfilar-nos per un corriol que puja per una marga, cap a l'esquerra.

Sortim en un camp; l'hem de vorejar deixant-lo a la dreta. La panoràmica que es descobreix des d'aquest punt és magnífica : es veu tota la cinglera de Cadevall, amb la masia de la Torre a la seva vora, i la cinglera del Far amb el santuari al seu extrem.

Compte : El GR segueix vorejant el camp fins que torna a trobar la pista que seguíem. Nosaltres, però, a meitat del camp, abandonarem el senderol i el GR per enfilem-nos cap a l'esquerra per un corriol i així anar a parar al camp que està en un nivell superior. Això ho fem per anar directament cap a Sant Joan de Fàbregues.

Una vegada hem arribat al segon camp ja veiem l'església de Sant Joan davant nostre. Ens hi dirigim vorejant el camp.

Arribats al seu extrem haurem d'anar cap a la dreta per tal de poder salvar una petita fondalada que ens separa de l'església que ja tenim a tocar.

0.05

2.49

Arribem a l'absis de Sant Joan de Fàbregues (800 m).

SANT JOAN DE FÀBREGUES

L'antiga parròquia de Sant Joan de Fàbregues es troba a migdia del seu terme, a 800 m d'altitud, arran de cinglera, situada a cavall de la zona del Collsacabra i de les Guílleries. Hom hi té un fàcil accés gràcies al nou camí que la uneix al poble de Rupit i que continua fins al mas del Pendís baixat el grau, al sector de Montdois i del pantà de Susqueda.

Aquesta església es trobava dins l'antic terme del castell de Fàbregues, que després fou substituït pel de Rupit. Va tenir funcions parroquials, que ja apareixen documentades a l'any 968, i que perduraren fins el 1878, que es van traslladar a la nova parròquia de Sant Miquel de Rupit, si bé fins al 1936 tingué capellà propi.

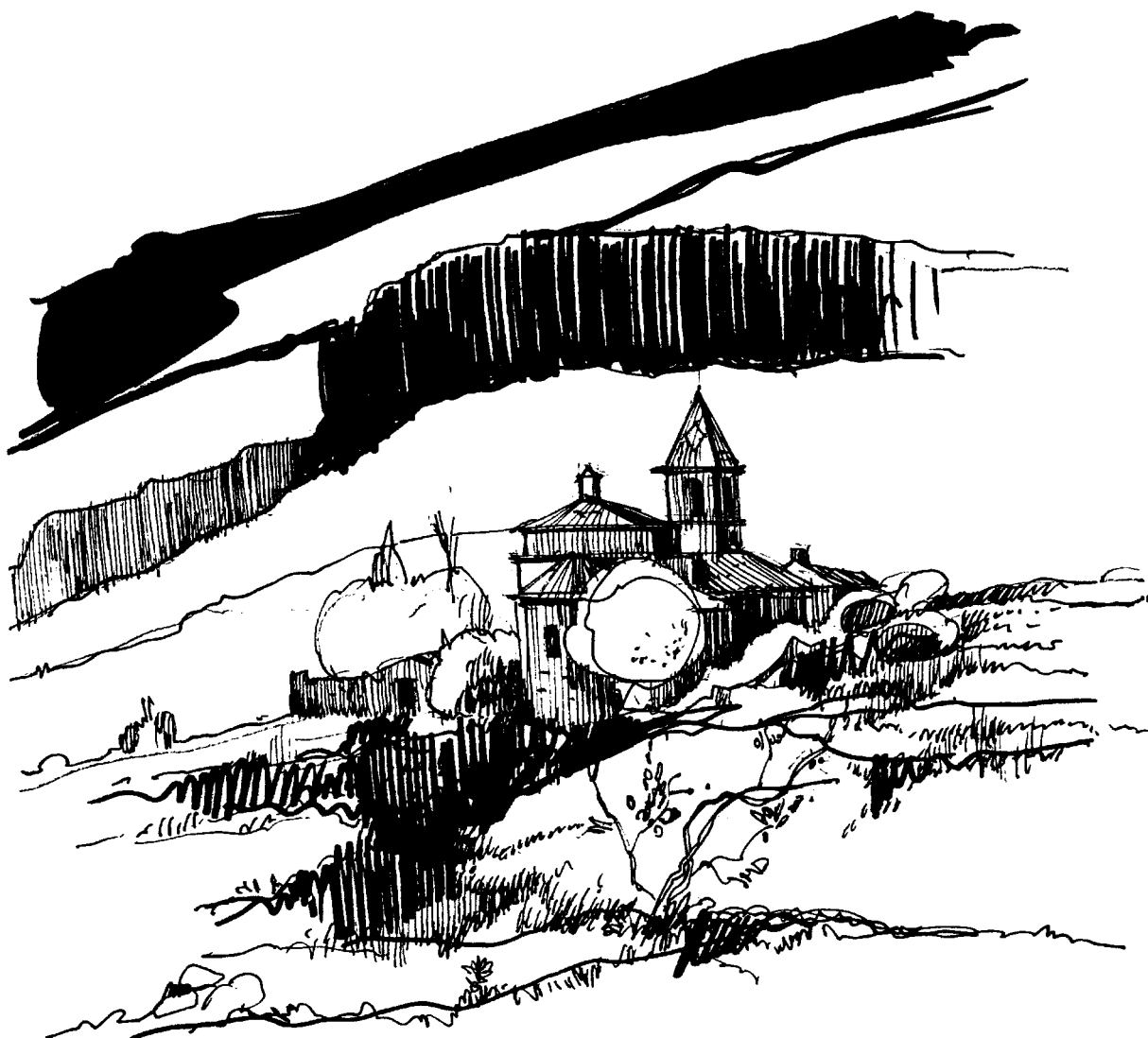
Segons que sembla l'església de Sant Joan de Fàbregues fou consagrada el 4 d'abril de l'any 961 pel bisbe de Vic Ató. L'edifici consagrat devia ésser una construcció de factura tosca i cobert amb fusta. Es pot afirmar això perquè quatre anys abans d'aquesta data fou consagrada l'església de Sant Esteve de Banyoles i en la seva acta de consagració hom parla de l'ús de la volta com d'una cosa extraordinària. Això porta a creure que la volta no devia pas arribar a aquests indrets fins força més tard. A finals del segle XI l'antic temple fou rebastit seguint el pla d'una nau rectangular amb una capçalera triabsidal en trèvol, i amb una cúpula en la unió dels tres absis, manifestada a l'exterior per un cimbori.

El temple tenia l'altar central dedicat al sant titular i els dos laterals ho eren a sant Pere i a santa Maria. L'edifici sofrí diverses reformes i consolidacions que començaren encara en època romànica amb l'obertura, el segle XII o XIII, al costat de migdia, d'un portal nou.

Els terratrèmols dels volts de 1430 feren sentir els seus efectes damunt la comarca i, doncs, afectaren el temple, començant probablement per l'absis central, i motivaren el reforçament dels arcs torals que sostenen la volta, que havia estat molt afectada. La creació de nous altars dedicats al Roser, sant Isidre i sant Crist, motivaren l'obertura de capelles laterals en els murs de l'església. Aquests altars foren destruïts duran la guerra d'ocupació 1936/39.

L'any 1770 hom dugué a terme un arrebossament de tot l'interior i la construcció d'un nou presbiteri, suprimint l'absis central primitiu; també es construí un campanaret a l'extrem sud-oest de la nau.

A partir de l'any 1936 deixà de tenir capellà propi, passant a tenir-ne cura el rector de Rupit; això i el despoblament del sector motivà la decadència del temple que arribà a quedar abandonat i sense culte. Fa pocs anys que a iniciativa dels Amics de Rupit i de la Diputació de Barcelona, sota la direcció de l'arquitecte Camil Pallàs, s'ha restaurat l'edifici tornant a donar-li la semblança que degué tenir en època romànica. Respectant la nau original s'ha reconstruït totalment l'absis principal suprimit; també s'ha reconstruït el portal primitiu, s'han netejat totalment els murs, la volta i el paviment i l'antiga rectoria ha estat convertida en casa de colònies.

El creuer és cobert amb una cúpula sobre trompes còniques i un cimbori octogonal de planta irregular, per tal com els angles no són iguals, rematat al punt més alt per una lluer-na. Interiorment pren la forma semiesfèrica. Té una coberta apiramidada, amb lloses de gres i de teules, col·locades posteriorment.

Possiblement sobre la cúpula o cimbori hi devia haver el campanar, de torre quadrada, que hagué d'ésser suprimit a causa d'un moviment de les voltes de coberta, la qual cosa motivà la construcció d'un nou campanar que es recolza sobre l'extrem de la nau.

La nau fou coberta amb una volta de canó, reforçada per tres arcs torals; al creuer també hi ha arcs torals. Els arcs de la nau ara són apuntats, bé que originàriament eren de mig punt, com demostra l'arc que hi ha situat a la façana de ponent, característica que perderen en ésser reforçats. Dels tres absis, el central, de construcció moderna, té un diàmetre més gran que els laterals. Tots tres tenen centrada una finestra de doble esqueixada.

L'entrada al temple és pel mur de migjorn mitjançant un portal d'època posterior, amb dues arquivoltes en degradació i un timpà, tot sense cap decoració. També al mur de migjorn de la nau hi ha dues finestres de doble esqueixada.

Al mur de ponent hi ha un portal semblant al que es troba al costat de migjorn i que actualment dóna a l'eixida de la casa veïna. Sobre aquesta porta hi ha una finestra en forma de creu. El mur de tramuntana de la nau no té cap obertura.

L'ornamentació exterior del temple es limitava a les absidioles laterals i al cimbori. En l'etapa de la darrera restauració l'absis central ha estat construït seguint el mateix esquema ornamental dels altres indrets de la nau. Aquest absis centrat té un fris d'arcuacions cegues, repartides formant grups de quatre flanquejats per unes lesenes que arriben fins al sòl. Sota el ràfec hi ha un seguit de dents de serra que ceneixen tot el perímetre del mur. Aquest mateix esquema ornamental és el que decora les absidioles, bé que aquí els grups d'arcuacions són de tres. Els absis han estat coberts de lloses de licorella.

Una ornamentació mural similar s'observa al cimbori, en sis de les seves cares, les quals rematen la part superior del mur amb quatre arcuacions que resten emmarcades per una lesena que ocupa, situada a l'angle, la part lateral de cada cara. En ésser reconstruïda la teulada, aquesta tallà l'ornamentació de la cara de ponent.

L'edifici de Sant Joan de Fàbregues és una construcció rústica, amb els murs aparellats amb blocs de mides mitjanes, ben carejats i disposats en filades regulars i ordenades. El morter visible no pot pas indicar-nos gran cosa, puix que, després del repicat dels murs, les juntes foren recentment emplenades i hom hi pot veure un ús molt abundant de ciment portland. Tant el campanar que hi ha a l'angle sud-oest de la nau com la llurna de damunt del cimbori són moderns.

Continuem, vorejant l'església per la seva banda de tramuntana. Uns metres més enllà ens trobem davant de l'entrada de la casa de colònies que hi ha a l'edifici de l'antiga rectoria. Seguim per la seva pista d'accés que puja lleugerament i gira vers la dreta; a mà esquerra deixem un espai d'estacionament de vehicles.

L'ampla pista comença a davallar tot girant vers l'esquerra. A mà dreta deixem un plafó anunciador de la casa de colònies; a mà esquerra hi ha una saulonera.

0.04

2.53

Arribem en una cruïlla de pistes on retrobem el GR; hi ha un pal indicador. La branca de la dreta és la que puja de l'Hostal de la Riba, que hem abandonat per anar a l'església.

La branca de l'esquerra és la pista que segueix el GR per anar vers Rupit. D'on venim, tot i que no és pròpiament GR car és una derivació, està també indicat amb un rètol.

Ara, però, no seguirem la pista (és massa aburrida i ja n'hem fet massa) sinó que ens dirigirem cap a la petita edificació, el Roquer, que tenim enfront, seguint un camí força herbós i no massa fressat. Passem pel costat d'un arbre caigut.

Davant mateix de la caseta hem de girar cap a la dreta i començar a baixar per un senderol. Passem a freqüència de les ruïnes d'un corral; observeu el precari equilibri de la biga que feia de dintell.

El senderol comença a baixar amb fort pendent i desemboca en un camp; el travessem i tornem a baixar per anar a parar en un segon camp; també el travessem i baixem un cop més per anar a sortir en un altre camp. Després de travessar-lo tornem a baixar i girem vers l'esquerra per tal de vorejar l'últim camp on hem anat a parar. A la nostra esquerra hi ha un escorrentiu d'aigües.

0.05 2.58

Desemboquem en un camí que va vorejant la cinglera; l'hem de seguir vers l'esquerra baixant. A la nostra dreta veiem els cingles de Cadevall i del Far.

0.02 3.00

Passat un bloc de pedra que queda a la dreta del camí trobem un senderol que s'apropa a la vora del cingle. És recomenable acostar-s'hi per tal de descobrir l'impressionant salt de Sallent.

Més endavant, el camí se separa de la cinglera, però hom pot seguir per la seva vora passant pel rocallís. **Compte** amb les rellicades.

0.06 3.06

Si hem seguit pel camí arribarem en una bifurcació; hem de continuar per la branca herbosa que segueix recta, planejant. La branca de la dreta baixa vers la part superior del salt de Sallent i creua a gual el torrent.

Nota.- Si hem seguit pel rocallís tot vorejant la cinglera, anirem a sortir directament a la part superior del salt; haurem, doncs, de tornar uns metres enrera pel camí, per tal d'arribar a la bifurcació esmentada.

El camí es transforma ràpidament en un senderol envoltat de vegetació.

0.02 3.08

Hem de creuar la riera de Rupit a gual i seguir aigües amunt per l'altra riba. **Compte** amb les passeres.

0.01 3.09

Passem a frec de les ruïnes de can Sallent mig amagades per la vegetació.

0.05 3.14

Trobem una bifurcació; hem d'anar per la branca de la dreta que segueix recta. Si anéssim vers l'esquerra aniríem a parar en una petita esplanada i més enllà, salvat un tronc caigut, trobaríem la font de la Pomareda i encara més enllà els salts d'aigua de la riera. Si hem anat per aquesta banda podem fer cap novament al senderol que seguíem sense necessitat de tornar enrera fins a la bifurcació : des de l'esplanada s'hi pot accedir directament.

Voregem un gran bloc de roca i pugem. Més endavant trobem més blocs.

Enfront d'un gran roc el senderol bifurca; les dues branques es retroben una mica més endavant. La branca fàcil és la de la dreta. Si aneu per la de l'esquerra, que segueix recta, haureu de pujar un grauet de roca.

El senderol passa per sota d'un morro de pedra. Trobem una nova bifurcació; és indiferent per on anem. Planegem.

0.05 3.19

Davallem vers la capçalera d'un espectacular salt de la riera; les aigües, tranquil·les uns metres abans, ara es precipiten frenèticament roques avall. En aquest lloc podem veure-hi les restes d'una antiga construcció, potser de l'embassament d'un molí.

A partir d'aquest punt tenim dues opcions :

- ## Seguir aigües amunt pel costat de la riera. Si fem això haurem de creuar dues vegades més les aigües a gual.
- ## Tornar uns metres enrera pel senderol que seguíem i enfilar-nos vers l'esquerra per anar a trobar un viarany que també segueix aigües amunt però a un cert nivell per damunt de la riera. Aconsellem aquesta opció perquè així ens estalviem el perill d'una remullada.

Després de la pujada inicial, el senderol planeja. A l'esquerra, a l'altre vessant, un xic elevada, veiem la capella de Santa Magdalena i més endavant les primeres cases del poble de Rupit que estan més enllà del meandre que fa la riera. Baixem lleugerament.

0.07 3.26

Baixem una graonada i creuem a gual un petit curs d'aigua. Una vegada a l'altra banda ens trobem sota d'un petit sostre de roca; hem d'anar cap a la dreta pujant per unes escales.

Nota.- Ací ens retrobem amb la variant que segueix pel costat de la riera.

Quan arribem al capdamunt de les escales hem de seguir en direcció al poble planejant pel costat d'un bosc de baumes. Davant tenim l'església i a l'esquerra, a l'altra banda del torrent, la capella de Santa Magdalena.

El senderol gira vers la dreta i puja per unes escales pel costat d'un mur, a continuació es desvia cap a l'esquerra i planeja durant uns metres. Tornem a girar a la dreta i a pujar per unes escales; finalment, tomba vers l'esquerra i entra en un passadís amb escales que desemboca en un carreró empedrat. Seguim el carreró vers la dreta pujant.

0.08

3.34

Fem cap a la plaça Major de Rupit (845 m) on finalitzem el recorregut d'avui.

RUPIT

El municipi actual de Rupit i Pruit, que constitueix el centre del Collsacabra estricte, a llevant de la serra de Cabrera, és el resultat de la fusió, feta el darrer dia del 1978, dels antics termes de Rupit i Pruit. De fet, en els seus orígens, ja pertangueren a un mateix terme jurisdiccional, fins que en la divisió del marquesat de Rupit, a la fi del segle XVIII, formaren dues batllies delimitades molt arbitràriament (el carrer de la Pedrera de Rupit formava part del terme de Pruit).

La vila de Rupit (186 h agl., 57 h disp. el 1970) (845 m) es troba sobre un roquissar i envoltada per la riera, on miren els darreres de les cases i horts, alguns bastits sobre grans arcades artificials de pedra. Al nucli antic hi ha vells casals de pedra dels segles XVI al XVIII, molts dels quals amb dates i noms dels fundadors, amb bonics portals i entrades, finestres treballades, balconades de fusta i escuts; alguns han estat reproduïts al Poble Espanyol de Montjuïc (Barcelona). Se'n destaca el pintoresc carrer del Fossar, acabat per la petita plaça de Cavallers, amb notables casals adosats al penyal del castell.

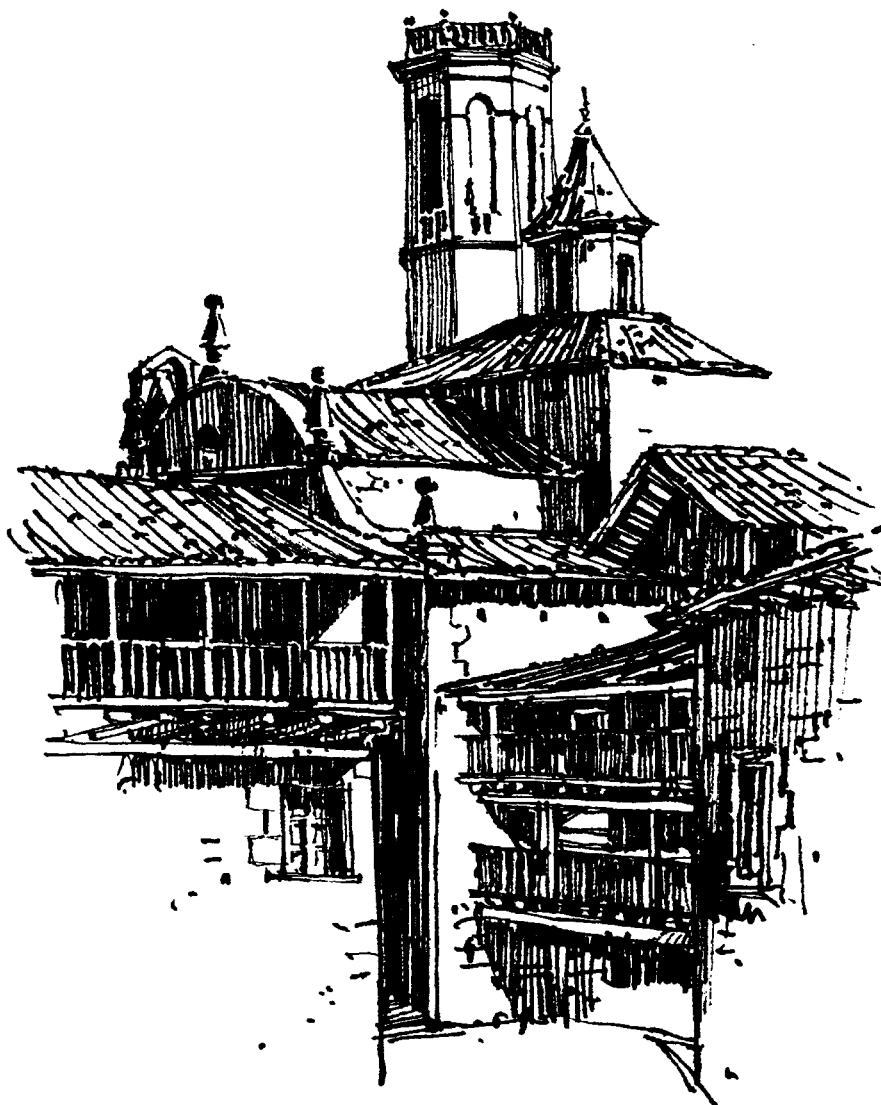
El lloc pertanyia des de la conquesta als vescomtes d'Osona després dits de Cardona. Amb Pruit depengué inicialment del castell de Fàbregues (968), dividit després (1040) entre el de Rupit i el de Fornils. Fou centre de la baronia de Rupit i després del marquesat de Rupit (Títol senyorial concedit el 1681 a Francesc Antoni de Bournonville i de Perapertusa, vescomte de Jóc i senyor de les baronies de Rupit i de Fornils !!).

La vila s'originà el segle XII o principi del XIII, i s'hi establiren famílies de cavallers (vers el 1286 hi habitaven Bernat de Roca-salva, castlà del castell, Berenguer de Santvicenç, Anglès de Rupit, els Puig, els Bassil) que donaren un cert caire aristocràtic a la població.

El segle XIV davallà demogràficament de 20 o 30 famílies a menys de 12; el 1514 en tenia 15 i el 1553 havia pujat a 49, en part per immigració francesa, que aportà gent d'ofici o menestrals (el mateix 1553 hi havia 12 paraires, 4 teixidors, 3 sastres, 3 sabaters, 2 fusters i 1 ferrer).

Foren el castell i l'òptima situació defensiva que determinaren la creació de la vila, lluny de l'antiga parròquia de Sant Joan de Fàbregues, que restà solitària a una hora de camí. Així hagué d'ésser erigida una filial a la població, dedicada a Sant Miquel, a la fi del segle XIII o principi del XIV. L'edifici actual és barroc amb elements neoclàssics, coronat amb un arc de mig punt, de pedra, amb cinc columnetes còniques amb boles terminals de pedra; té una nau amb capelles laterals i un creuer acabat en cimbori. Des del cloquer, alt i esvelt, fet en 1786-1869, es gaudeix d'una magnífica visió de la població i els seus voltants. El retaule major barroc que presideix l'església, obra del 1633, fou venerat a Olot fins el

1832, i per això és dedicat a Sant Esteve, patró d'aquesta ciutat. Fou filial de la parròquia de Sant Joan de Fàbregues fins el 1878, any en què s'invertiren els termes.

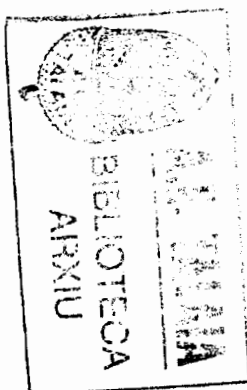
Entre les nombroses i notables masies del terme és remarcable el Bac de Collsacabra, prop del coll del Bac a peu de carretera; impressionant edifici del segle XVIII, d'estructura semblant al Palau Episcopal de Vic. Esmentada ja en el segle XII, arribà a tenir cinc masoveries. Al sector de Rupit destaca La Sala, antic gran casal senyorial, amb galeries i porxada a la façana amb bonics arcs de pedra.

BIBLIOGRAFIA

- ## Gran Geografia Comarcal de Catalunya.
Volum 1. Osona i Ripollès.
Fundació Enciclopèdia Catalana (1ª Edició, 1981).
- ## Gran Enciclopèdia Catalana.
Fundació Enciclopèdia Catalana (1ª Edició).
- ## Catalunya Romànica.
Volum III. Osona II.
Fundació Enciclopèdia Catalana (1ª Edició, 1986).
- ## Això és Catalunya. Guia del Patrimoni Arquitectònic.
Departament de Cultura de la Generalitat.
Editorial Plaza i Janés (1ª Edició, 1988).
- ## El Collsacabra. Tavertet.
Ramon Vinyeta i Jordi Sanglas.
Editorial Celblau. Torelló (1980).
- ## Descripció del GR-2-2.
Comite Català de Senders de Gran Recorregut.
Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya.
- ## Guillerics. Guia Cartogràfica.
Editorial Alpina (1975).
- ## Mapa Topogràfic de l'IGN (1985). Escala 1:25000
332-II. Sant Julià de Vilatorrada.
- ## Dibuixos d'En Bernat Salvador.

Agustí Poch

Desembre 1990

Reducció per fotocòpia : 80%

